

Mexický Chiapas slávil omšu s pápežom v nádhere domorodých kultúr

Pápež František prehovoril k státisícovému davu, ktorý tvorili najmä domorodé komunity z Chiapas. - AP

Mexiko 15. februára - V dnešný deň sa Svätý Otec v rámci svojej apoštolskej cesty vybral do [Chiapasu](#) na južnom cípe Mexika pri hranici s Guatemalou. Vyše dvojhodinový let z Mexico City do San Cristóbal de Las Casas absolvoval dnes ráno Svätý Otec najprv lietadlom a následne vrtuľníkom. Na svätú omšu s osobitnou účasťou domorodých komunit, ktorú slávil predpoludním, no pre nás už podvečer v Mestskom športovom centre, prišli státisíce ľudí.

Slávenie bolo výrazom inkulturácie kresťanskej viery v prostredí domorodých kultúr, ktoré nadväzujú na starovekú civilizáciu Mayov. Pôvodní obyvatelia oblečení v pestrofarebných krojoch nechali zaznieť svoju identitu cez hudbu, tanec, spevy a jazyky. Pred samotnou omšou privítali Svätého Otca charakteristickým zvukom tradičných hudobných nástrojov.

Oltár, na ktorom Svätý Otec slávil omšu, stál na stupňovitom pódiu v tvare pyramíd z doby Mayov. Obetný stôl vytvorili domorodci „tzotziles“ z miestnej farnosti a aj obrus zhotovila žena z tejto komunity. Pozadie

liturgického priestoru tvorila imitácia fasády katedrály v San Cristóbal de Las Casas. V strede dominoval kríž s podobou ukrižovaného Krista s čiernou tvárou, nakoľko Kristus podľa tamojšej tradície očernieva ľudským hriechom a našimi dejinami, aby ich premenil. V scéne nechýbali obrazy Guadalupskej Panny Márie a sv. Juana Diega, opäť poukazujúce na identitu domorodcov.

Prvé čítanie zaznelo v domorodom jazyku *ch'ol*, žalm zaspievali v jazykútsotsil a evanjeliové čítanie z 25. kapitoly sv. Matúša zaznelo v reči *tselta*.

Plné znenie homílie Svätého Otca

«*Li smantal Kajvaltike toj lek*» – «*Zákon Pánov je dokonalý, osviežuje dušu*»(Ž 19,8). Tak začínal žalm, ktorý sme si vypočuli. Zákon Pánov je dokonalý; a žalmista vymenúva všetko to, čo takýto zákon spôsobuje u toho, kto ho počúva a nasleduje: *osviežuje dušu, dáva múdrosť maličkým, potešuje srdce, je svetlom, ktoré osvecuje chodník* (porov. Ž 19,8-9).

Toto je zákon, ktorý izraelský národ prijal od Mojžiša, zákon, ktorý by pomohol Božiemu ľudu žiť v slobode, ku ktorej bol pozvaný. Zákon, ktorý má byť svetlom na ich cestách a sprevádzať putovanie jeho ľudu. Ľudu, ktorý zakúsil otroctvo a faraónovu tyraniu, utrpenie a znevažovanie, až kým Boh nepovedal „dostí!“, kým nepovedal: „Už viac nie!“ - *Videl som útlak, počul som volanie národa, spoznal som jeho súženie* (porov. Ex 3,9). A tu sa zjavuje tvár nášho Boha, tvár Otca, ktorý trpí zoči-voči bolesti, trýzneniu, nespravodlivosti v živote svojich detí a jeho slovo, jeho zákon sa stáva symbolom slobody, radosti, múdrosti a svetla. Je to skúsenosť, realita, ktorá nachádza ozvenu vo vyjadrení, ktoré sa rodí z múdrosti pestovanej v týchto krajinách už od dávnych čias a takto citovanej v *Popol Vuh* [pozn.: *starobylá kniha Mayov*]: „Úsvit náhle prišiel ponad všetky zhromaždené kmene. Tvárnosť zeme bola hneď uzdravená slnkom“ (33). Nastalo ráno pre národy, ktoré viackrát kráčali rôznymi temnotami dejín.

V tomto vyjadrení je túžba žiť v slobode, ktorá má príchúť zaslúbenej zeme, kde útlak, zlé zaobchádzanie a ponižovanie nie sú bežnou mincou. V srdci človeka a v pamäti mnohých našich národov je vpísaná túžba po zemi, v ktorej raz opovrhovanie bude premožené bratstvom, nespravodlivosť porazená solidaritou a násilie zmazané pokojom.

Náš Otec nielenže zdieľa túto túžbu, ale ju aj sám vzbudil a vzbudzuje darovaním svojho Syna Ježiša Krista. V ňom nachádzame solidaritu Otca, ktorý kráča po našom boku. V ňom vidíme, ako si tento dokonalý zákon

berie telo, tvár a dejiny, aby sprevádzal a pomáhal svojmu ľudu – stáva sa Cestou, Pravdou a Životom – aby temnoty nemali posledné slovo a aby úsvit opäť prišiel do života jeho detí.

Rôznymi formami a mnohými spôsobmi chceli umlčať a vymazať túto túžbu, mnohoro sa snažili umŕtviť nám dušu, všelijako chceli otupiť a uspať život našich detí a mládeže nahováraním, že nič sa nezmení a že sú to nereálne sny. Voči týmto formám aj stvorenstvo dvíha svoj hlas: „Táto sestra [zem] protestuje proti zlu, ktoré jej spôsobujeme nezodpovedným používaním a zneužívaním dobier, ktoré do nej vložil Boh. Vyrastali sme s myšlienkou, že sme jej vlastníkami a vládcami, oprávnenými na jej drancovanie. Násilie, ktoré je v ľudskom srdci zranenom hriechom, sa prejavuje aj v príznakoch choroby, ktorú vnímame v pôde, vo vode, vo vzduchu a v živých bytostiach. Preto medzi najopustenejšími a najviac zneužívanými úbožiakmi je naša sužovaná a devastovaná zem, ktorá «vzdychá a zvíja sa v pôrodných bolestiach» (Rim 8, 22)“ (*Laudato si'*, 2). Kríza životného prostredia, v ktorom žijeme a jej ľudské korene sa týkajú nás všetkých (porov. tamtiež, 4) a vyzývajú nás. Už nemôžeme zatvárať oči tvárou v tvár jednej z najväčších kríz v oblasti životného prostredia v dejinách.

V tomto nás máte veľa čo naučiť, máte veľa čo naučiť ľudstvo. Vaši ľudia, ako bolo uznané biskupmi Latinskej Ameriky, vedia vytvárať harmonické vzťahy s prírodou, ktorú rešpektujú ako „zdroj obživy, spoločný domov a oltár ľudského zdieľania“ (*Dokument z Aparecidy*, 472). Avšak mnohokrát, systematickým a štrukturálnym spôsobom, boli vaši ľudia nepochopení a vylúčení zo spoločnosti. Niektorí považovali ich hodnoty, ich kultúru a ich tradície za nižšie. Ďalší, fascinovaní mocou, peniazmi a zákonmi trhu, ich olúpili o ich pozemky alebo realizovali diela, ktoré ich znečisťovali. Aké smutné! Ako veľmi by osožilo nám všetkým vykonať si dnes dobré spytovanie svedomia a naučiť sa povedať: „Odpusťte! Odpusťte, bratia! Dnešný svet, obnažený kultúrou vyradovania, vás potrebuje!“

Dnešná mládež, ktorá je vystavená kultúre snažiacej sa potláčať všetko bohatstvo kultúrnej rozmanitosti a nastoliť homogenizovaný svet, táto mládež potrebuje nestratiť múdrosť starších!

Dnešný svet, opantaný pragmatizmom, sa potrebuje znova naučiť hodnote nezištnosti!

Oslavujeme istotu, že „stvoriteľ nás neopúšťa, nikdy neustupuje zo svojho plánu lásky, neľutuje, že nás stvoril“ (*Laudato si'*, 13). Oslavujeme, že Ježiš Kristus pokračuje v zomieraní a v zmŕtvychvstávaní v každom

geste, ktoré vykonáme k najmenším z našich bratov. Naberme odvahu byť naďalej svedkami jeho umučenia a jeho zmŕtvychvstania, stelesňujúc to, že *«Li smantal Kajvaltike toj lek»* - «zákon Pánov je dokonalý, osviežuje dušu».

(Preklad: Slovenská redakcia VR)

V modlitbách veriacich pri dnešnej liturgickej slávnosti zaznel aj špeciálny úmysel: *„Modlime sa za všetky domorodé komunity v štáte Chiapas a na americkom kontinente, obzvlášť za tie, ktoré sú obeťou útlaku, rasizmu, marginalizácie, nespravodlivosti a vylúčenia, aby sme im v spoločnosti a v Cirkvi dali miesto, ktoré chce pre nich Boh.“*

Na konci sa predstavitelia pôvodných komunít z Mexika a Guatemaly poďakovali za to, že pápež, teda „*JTatik*“, ako ho oslovili vo svojom jazyku, prišiel medzi nich: *„Ďakujeme, za dôveru, že si medzi nami, za to, že posilňuješ našu vieru, za to, akým spôsobom nás vyučuješ. Aj keď nami mnohí ľudia opovrhujú, chcel si nás navštíviť a byť medzi nami, ako to spravila Guadalupská Panna Mária so svätým Juanom Diegom.“*

Ocenili tiež, že Svätý Otec počas tejto slávnosti zverejnil dekrét, ktorým schválil používanie ich pôvodných jazykov v liturgii i v rámci služby domorodých trvalých diakonov: *„Chceme počúvať Boha a rozprávať sa s ním v našom jazyku.“* -bp, vp-